

Aiheenmukainen tutkimusmuistio

EUROOPAN UNIONIN PERUSOIKEUSKIRJAN SOVELTAMISALA

Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) soveltamisala määritellään perusoikeuskirjan 51 artiklassa, jossa määrätään seuraavaa:

”1. – – perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta. Tämän vuoksi ne kunnioittavat tämän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti ja unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja noudattaen.

2. Perusoikeuskirjalla ei laajenneta unionin oikeuden soveltamisalaa aloihin, joilla unionilla ei ole toimivaltaa, eikä anneta sille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä, eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä unionin toimivaltaa ja tehtäviä.”

Unionin tuomioistuin on valvonut unionin oikeuden toimia perusoikeuksiin nähden oikeuskäytännössään, joka koskee eräiden johdetun oikeuden toimien pätevyyttä,¹ ja se on täsmentänyt, että asetusten ja direktiivien kaltaisia unionin oikeuden toimia on välttämättä

---

1 Ks. mm. [tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland ym. \(C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238, 69 kohta\)](#); [tuomio 15.2.2016, N. \(C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 82 kohta\)](#); [tuomio 21.12.2016, Associazione Italia Nostra Onlus \(C-444/15, EU:C:2016:978, 63 ja 64 kohta\)](#); [tuomio 5.7.2017, Fries \(C-190/16, EU:C:2017:513, 80 kohta\)](#); [tuomio 29.5.2018, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen ym. \(C-426/16, EU:C:2018:335, 80 ja 84 kohta\)](#); [tuomio 14.5.2019, M. ym. \(Pakolaisaseman peruuttaminen\) \(C-391/16, C-77/17 ja C 78/17, EU:C:2019:403, 112 kohta\)](#) ja [tuomio 16.7. 2020, Facebook Ireland ja Schrems \(C-311/18, EU:C:2020:559, 149 ja 199 kohta\)](#).

tulkittava perusoikeuksien valossa.² Unioni ei voi myöskään tehdä kansainvälistä sopimusta, joka ei sovi yhteen tällaisten oikeuksien kanssa.³

Jäsenvaltioiden osalta unionin tuomioistuin on lausunut useissa ennakkoratkaisupyynnöasioissa käsitteestä "unionin oikeuden soveltaminen" ja esittänyt muun muassa luettelon seikoista, jotka voidaan ottaa huomioon ratkaistaessa, kuuluuko kansallinen säännös tämän käsitteen piiriin.

I. Perusoikeuskirjan soveltaminen unionin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin

[Tuomio 20.9.2016 \(suuri jaosto\), Ledra Advertising v. komissio ja EKP \(C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701\)](#)

Kyproksen tasavalta, jonka valuuttana on euro, oli pyytänyt taloudellista apua Euroopan vakausmekanismilta (EVM)⁴ sen jälkeen, kun eräät kyseisen jäsenvaltion pankit olivat vuonna 2012 joutuneet vaikeuksiin. Tätä tukea piti antaa sellaisen makrotalouden sopeutusohjelman puitteissa, jonka päätteeksi oli tarkoitus laatia yhteisymmärryspöytäkirja, jonka muun muassa Euroopan komissio neuvotteli EVM:n nimissä. Kyproksen tasavalta ja EVM allekirjoittivat tällaisen pöytäkirjan 26.4.2013.⁵ Pääasian kantajat, joilla oli talletuksia eräissä Kyprokselle sijoittautuneissa pankeissa, nostivat unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jolla vaadittiin yhtäältä kumottavaksi eräitä mainitun pöytäkirjan kohtia ja toisaalta vaadittiin korvausta vahingosta, jota ne katsoivat kärsineensä. Niiden mukaan kyseinen vahinko aiheutui sekä riidanalaisten kohtien sisällyttämisestä yhteisymmärryspöytäkirjaan ja siitä, että komissio ei ole noudattanut velvollisuuttaan valvoa, että kyseinen pöytäkirja oli unionin oikeuden ja erityisesti perusoikeuskirjan 17 artiklan (omistusoikeus) 1 kohdan mukainen. Unionin yleinen tuomioistuin jätti kanteen osittain tutkimatta ja hylkäsi sen osittain perusteettomana, minkä jälkeen kantajat tekivät valituksen unionin tuomioistuimeen.

Siitä kysymyksestä, sovellettiinko perusoikeuskirjaa käsiteltävässä asiassa, unionin tuomioistuin korosti, että vaikka on niin, että jäsenvaltiot eivät sovelle unionin oikeutta EVM:n perustamisesta tehdyn sopimuksen puitteissa, joten perusoikeuskirja ei koske niitä tässä yhteydessä, perusoikeuskirja sen sijaan koskee unionin toimielimiä myös silloin, kun ne toimivat unionin oikeusjärjestyksen ulkopuolella.

2 Ks. mm. [tuomio 20.5.2003, Österreichischer Rundfunk ym. \(C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294](#), 68 kohta ja sitä seuraavat kohdat); [tuomio 4.3.2010, Chakroun \(C-578/08, EU:C:2010:117](#), 44 kohta ja sitä seuraavat kohdat); [tuomio 13.5.2014, Google Spain ja Google \(C-131/12, EU:C:2014:317](#), 68 kohta ja sitä seuraavat kohdat); [tuomio 11.9.2014, A \(C-112/13, EU:C:2014:2195](#), 51 kohta ja sitä seuraavat kohdat); [tuomio 6.10.2015, Orizzonte Salute \(C-61/14, EU:C:2015:655](#), 49 kohta ja sitä seuraavat kohdat); [tuomio 6.10.2015, Schrems \(C-362/14, EU:C:2015:650](#), 38 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja [tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. \(C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970](#), 91 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

3 Voir l'avis 1/15 (Accord PNR UE-Canada), du 26 juillet 2017 (EU:C:2017:592).

4 Euroopan vakausmekanismin perustamisesta Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä Brysselissä (Belgia) 2.2.2012 tehty sopimus. Kyseinen sopimus tuli voimaan 27.9.2012.

5 Kyproksen tasavallan ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) välillä erityisistä talouspoliittisista ehdoista 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja (jäljempänä 26.4.2013 tehty yhteisymmärryspöytäkirja).

Unionin tuomioistuin lisäsi vielä, että 26.4.2013 tehdyn kaltaisen yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä komission on sekä SEU 17 artiklan 1 kohdan, jossa sille annetaan yleinen tehtävä valvoa unionin oikeuden soveltamista, että EVM:n perustamisesta tehdyn sopimuksen 13 artiklan 3 ja 4 kohdan, joiden mukaan sen on valvottava sitä, että EVM:n tekemät yhteisymmärryspöytäkirjat ovat unionin oikeuden mukaisia, nojalla varmistettava, että tällainen pöytäkirja on perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien mukainen. Unionin tuomioistuin katsoi tuossa asiassa, että sen tehtävänä oli tutkia, oliko komissio – vahingonkorvauskanteiden suhteen arvioituna – myötävaikuttanut kantajien perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun omistusoikeuden riittävän ilmeiseen rikkomiseen 26.4.2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan hyväksymisen yhteydessä (67 ja 68 kohta).⁶

II. Perusoikeuskirjan soveltaminen jäsenvaltioihin: käsite "unionin oikeuden soveltaminen"

1. Sovellettavat periaatteet

[Tuomio 26.2013 \(suuri jaosto\), Åkerberg Fransson \(C-617/10, EU:C:2013:105\).](#)

Oikeudenkäynnissä oli kyse rikosasiasta, jossa Hans Åkerberg Franssonia syytettiin törkeästä veropetoksesta. Häntä syytettiin virheellisten tietojen antamisesta verovuosien 2004 ja 2005 veroilmoituksissaan, ja syytteen mukaan tästä oli aiheutunut vaara siitä, että valtiolta jää saamatta tuloja tuloveroina ja arvonlisäveroina. Åkerberg Franssonia syytettiin myös työnantajamaksuja koskevien ilmoitusten tekemättä jättämisestä lokakuun 2004 ja lokakuun 2005 väliseltä ajalta, ja syytteen mukaan tästä oli aiheutunut vaara siitä, että työnantajamaksuja jää saamatta.

Verohallinto oli määrännyt Åkerberg Franssonille kahdelta kyseiseltä verovuodelta useita korotuksia eli korotuksia elinkeinotulojen osalta, arvonlisäveron osalta ja työnantajamaksujen osalta. Näihin korotuksiin liittyi korko, eikä niihin ollut haettu muutosta hallintotuomioistuimessa. Syyttäjä perusti teonkuvauksensa samoihin vastaajan antamiin virheellisiin tietoihin, joiden perusteella näitä korotuksia koskeva päätös oli tehty.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohti kysymystä siitä, onko Åkerberg Franssonia vastaan nostettu syyte hylättävä sillä perusteella, että hänelle on jo määrätty seuraamuksia samasta teosta toisessa menettelyssä, koska uudelleen rankaiseminen olisi ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen seitsemännen lisäpöytäkirjan 4 artiklassa ja perusoikeuskirjan 50 artiklassa mainitun *ne bis in idem* -kiellon kanssa. Se tiedusteli näin ollen unionin tuomioistuimelta, onko perusoikeuskirjan 50 artiklassa mainittua *ne bis in idem* -periaatetta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että henkilöä vastaan nostetaan syyte veropetoksesta silloin, kun hänelle on jo määrätty verotuksellinen seuraamus saman teon eli veroilmoituksessa annettujen virheellisten tietojen perusteella.

⁶ Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2016 vuosikertomuksessa, s. 69.

Pohtiessaan kysymystä toimivallastaan unionin tuomioistuin muistutti ensinnäkin, että perusoikeuskirjan soveltamisala on jäsenvaltioiden toimenpiteiden osalta määritelty perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Se totesi tästä, että unionin oikeusjärjestyksessä taattuja perusoikeuksia on sovellettava kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin mutta ei muihin tilanteisiin. Unionin tuomioistuin korosti, että tästä syystä se ei voi arvioida perusoikeuskirjan kannalta sellaista kansallista lainsäädäntöä, joka ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan. Sitä vastoin silloin, kun tällainen lainsäädäntö kuuluu kyseisen oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuimen, jolta on pyydetty ennakkoratkaisua, on esitettävä tulkintaan liittyvät seikat, jotka ovat tarpeellisia kansallisen tuomioistuimen arvioidessa kyseisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta perusoikeuksien kanssa, joiden noudattaminen sen on varmistettava (17–23 kohta).⁷

Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin totesi, että Åkerberg Franssonille määrätyt veronkorotukset ja häntä vastaan nostettu syyte liittyvät osittain siihen, ettei hän ollut noudattanut ilmoitusvelvollisuuksiaan arvonlisäverotuksen alalla. Se katsoi yhtäältä, että direktiivin 2006/112⁸ 2 artiklasta, 250 artiklan 1 kohdasta ja 273 artiklasta sekä SEU 4 artiklan 3 kohdasta seuraa, että kunkin jäsenvaltion on toteutettava kaikki lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että arvonlisävero kannetaan täysimääräisesti sen alueella, ja petosten torjumiseksi. Se totesi toisaalta, että SEUT 325 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot suojaamaan unionin taloudellisia etuja laittomalta toiminnalta toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka ovat tehokkaita, ja huomautti tästä, että unionin omiin varoihin kuuluvat päätöksen 2007/436⁹ 2 artiklan 1 kohdan mukaan muun muassa tulot, jotka kertyvät yhdenmukaisen verokannan soveltamisesta yhdenmukaistettuun arvonlisäveron määrätymisperusteeseen, joka on määritetty unionin sääntöjä noudattaen. Unionin tuomioistuin päätteli tästä, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisia veronkorotuksia ja syytettä veropetoksesta – eli toimenpiteitä, jotka on kohdistettu tai kohdistetaan Åkerberg Franssoniin sen johdosta, että hän on antanut virheellisiä tietoja arvonlisäverotuksessa – on pidettävä direktiivin 2006/112 2 artiklan, 250 artiklan 1 kohdan ja 273 artiklan sekä SEUT 325 artiklan soveltamisena ja siten perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna unionin oikeuden soveltamisena. Näin ollen se katsoi olevansa toimivaltainen vastaamaan esitettyihin kysymyksiin ja esittämään ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kaikki sellaiset tulkintaan liittyvät seikat, jotka ovat tarpeen, jotta kyseinen tuomioistuin voisi arvioida, onko kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva perusoikeuskirjan 50 artiklassa mainitun *ne bis in idem* -periaatteen kanssa (24–27 ja 31 kohta).

[Tuomio 10.7.2014, Julián Hernández ym. \(C-198/13, EU:C:2014:2055\)](#)

Ennakkoratkaisupyynnö oli esitetty oikeudenkäynnissä, jossa vastakkain olivat seitsemän työntekijää ja heidän maksukyvytön työnantajansa sekä Espanjan valtio ja jossa oli kyse palkkojen maksamisesta näille työntekijöille sen jälkeen, kun kansallinen tuomioistuin oli todennut heidän irtisanomisensa mitättömäksi.

⁷ Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2013 vuosikertomuksessa, s. 16.

⁸ Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY (EUVL 2006, L 347, s. 1).

⁹ Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 7.6.2007 tehty neuvoston päätös 2007/436/EY, Euratom (EUVL 2007, L 163, s. 17).

Asiaan sovellettavan Espanjan säännösten mukaan työnantaja voi vaatia Espanjan valtiota maksamaan palkat, jotka ovat erääntyneet irtisanomista koskevan oikeudenkäynnin aikana irtisanomisen riitauttavan kanteen nostamisesta laskettavan 60. arkipäivän jälkeen. Jos työnantaja on jättänyt palkat maksamatta ja on tilapäisesti maksukyvytön, työntekijä voi tulemalla lain nojalla työnantajan sijaan vaatia mainittuja palkkoja suoraan tältä jäsenvaltiolta.

Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt tuomioistuin tiedusteli, kuuluiko kyseinen lainsäädäntö direktiivin 2008/94¹⁰ soveltamisalaan ja oliko perusoikeuskirjan 20 artikla (yhdenvertaisuus lain edessä) esteenä tälle lainsäädännölle, koska sitä sovelletaan vain perusteettomiksi todettuihin eikä koskaan mitättömiksi todettuihin irtisanomisiin.

Unionin tuomioistuin muistutti ensimmäiseksi, että niin kuin perusoikeuskirjan 51 artiklaa koskevista selityksistä, jotka on perusoikeuskirjan 52 artiklan 7 kohdan nojalla otettava asianmukaisesti huomioon, käy ilmi, 51 artiklassa käytetty soveltamisen käsite vahvistaa kannan, joka on jo ennen perusoikeuskirjan voimaantuloa omaksuttu unionin oikeuskäytännössä ja jonka mukaan velvollisuus noudattaa unionin oikeusjärjestyksessä taattuja perusoikeuksia koskee jäsenvaltioita vain silloin, kun ne toimivat unionin oikeuden alalla. Unionin tuomioistuin totesi myös jo katsoneensa, ettei unionin perusoikeuksia voitu soveltaa tilanteessa, jossa kyseisen alan unionin säännöksissä ei asetettu jäsenvaltioille erityistä velvoitetta mainitun tilanteen osalta. Unionin tuomioistuin täsmensi lisäksi, että vain se, että kansallinen toimenpide kuuluu alalle, jolla unionilla on toimivaltaa, ei voi saattaa sitä unionin oikeuden soveltamisalaan eikä siis johda siihen, että perusoikeuskirja tulee sovellettavaksi. Se totesi seuraavaksi, että sen määrittämiseksi, onko kansallinen toimenpide perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista, on muiden seikkojen ohessa tarkastettava se, onko kyseessä olevan kansallisen säännösten tavoitteena unionin oikeuden säännöksen täytäntöönpano, tämän säännösten luonne sekä se, tavoitellaanko sillä eri päämääriä kuin niitä, joita unionin oikeus koskee, vaikka se voikin vaikuttaa välillisesti viimeksi mainittuun, sekä se, onko olemassa erityinen alaa koskeva tai siihen mahdollisesti vaikuttava unionin oikeuden säännöstö (33 ja 35–37 kohta).

Se tutki käsiteltävässä asiassa muun muassa arviointiperusteen, joka koskee sitä, tavoitellaanko kyseessä olevalla kansallisella toimenpiteellä esillä olevalla direktiivillä tavoiteltua tavoitetta. Se totesi tästä, että pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön ominaispiirteistä käy ilmi, ettei sen tavoitteena ole direktiivissä 2008/94 tarkoitettujen työntekijöiden vähimmäissuojan takaaminen työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa, vaan sen varmistaminen, että Espanjan valtio korvaa sellaisista lainkäyttömenettelyistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset, joiden pituus ylittää 60 arkipäivää. Se huomautti lisäksi, että vain se, että pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö kuuluu alalle, jolla unionilla on SEUT 153 artiklan 2 kohdan nojalla toimivaltaa, ei johda siihen, että perusoikeuskirja tulee sovellettavaksi. Täten se päätteli kaikista tutkituista seikoista, ettei kyseessä ollut lainsäädäntöä voitu pitää sellaisena, että sillä sovelletaan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, minkä vuoksi sitä ei voida tutkia perusoikeuskirjassa taattujen oikeuksien, kuten sen 20 artiklan kannalta (38–41, 46, 48 ja 49 kohta sekä tuomiolauselman).¹¹

10 Työntekijöiden suojasta työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa 22.10.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/94/EY (EUVL 2008, L 283, s. 36).

11 Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2014 vuosikertomuksessa, s. 14.

2. Seikat, joiden perusteella voidaan arvioida, onko olemassa kansallista toimenpidettä, jolla ”sovelletaan unionin oikeutta”

2.1. Unionin oikeudessa asetetaan jäsenvaltioille yksi tai useampia erityisiä velvoitteita tai kansallinen tilanne kuuluu unionin oikeuden erityissäännösten soveltamisalaan

2.1.1. Esimerkkejä tärkeimmästä oikeuskäytännöstä

[Tuomio 6.3.2014, Siragusa \(C-206/13, EU:C:2014:126\)](#)

Kantaja, joka omisti kiinteistön maisemallisista syistä käytöltään rajoitetulla maa-alueella, oli tehnyt ilman ennakkoon haettua lupaa muutostöitä, joilla laajennettiin rakennusten tilavuutta. Koska tämäntyyppisiä muutostöitä ei voitu hyväksyä jälkikäteen, Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo (Palermon kulttuurisesta ja ympäristöllisestä omaisuudesta vastaava viranomaisena, Italia) antoi kieltomääräyksen, jolla rakennuspaikka veloitettiin palauttamaan alkuperäiseen kuntoon purkamalla kaikki luvattomasti tehdyt rakennelmat.

Kansallinen tuomioistuin, joka käsitteli mainitusta kieltomääräyksestä nostettua kannetta, pohti muun muassa, voiko esillä oleva kansallinen säännöstö, sikäli kuin siinä suljetaan olettamana yksi toimenpideluokka maisemansuojelullisen yhteensoveltuvuuden selvittämisen ulkopuolelle ja määrätään purkamisesta, loukata perusteettomasti ja suhteettomasti perusoikeuskirjan 17 artiklassa vahvistettua omaisuudensuojaa.

Lausueessaan toimivallastaan vastata esitettyyn kysymykseen unionin tuomioistuin totesi, että perusoikeuskirjan 51 artiklassa tarkoitettu käsite ~~Unionin~~ ^{Unionin} oikeuden ~~soveltamista~~ ^{soveltamista} tietyntyyppisen sellaisen yhteyden olemassaoloa, joka ylittää kyseisten alojen läheisyyden tai niiden väliset epäsuorat vaikutukset. Se lisäsi, että sen määrittämiseksi, onko kansallinen säännöstö perusoikeuskirjan 51 artiklassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista, on muiden seikkojen ohessa tarkastettava se, onko sen tavoitteena unionin oikeuden säännöksen täytäntöönpano, tämän säännösten luonne sekä se, tavoitellaanko sillä eri päämääriä kuin niitä, joita unionin oikeus koskee, vaikka se voikin vaikuttaa välillisesti viimeksi mainittuun, sekä se, onko olemassa erityinen alaa koskeva tai siihen mahdollisesti vaikuttava unionin oikeuden säännöstö (24 ja 25 kohta).

Todetakseen käsiteltävässä asiassa, ettei se ollut toimivaltainen, unionin tuomioistuin sovelsi useita esiin tuomiaan seikkoja. Se katsoi, että kansallisen tuomioistuimen mainitsemissa unionin oikeuden säännöksissä ei asetettu jäsenvaltioille minkäänlaista velvoitetta pääasiassa kyseessä olleen tilanteen osalta. Se totesi myös, että kyseessä olevien unionin oikeuden ja kansallisen oikeuden säännösten päämäärät eivät ole samat. Se totesi lopuksi, että kyseessä olevan kansallisen säännösten säännökset eivät muodosta unionin oikeuden soveltamista, ja katsoi täten, ettei se ole toimivaltainen vastaamaan Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Sisilian alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) esittämään kysymykseen (26–33 kohta ja tuomiolauselma).

Tuomio 21.12.2011 (suuri jaosto), N. S. ym. (C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865)

Pääasian oikeudenkäynti koski useita kolmannen maan kansalaisia, jotka olivat hakeneet turvapaikkaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tai Irlannista, vaikka he olivat aiemmin saapuneet Kreikan kautta. He vastustivat siirtoaan Kreikkaan, joka oli heidän turvapaikkahakemuksensa käsittelystä normaalisti asetuksen N:o 343/2003¹² (jäljempänä Dublin II -asetus) mukaan vastuussa oleva jäsenvaltio. He nimittäin väittivät, että tällaisella siirrolla loukattaisiin heidän perusoikeuksiaan tai että menettelyt, joita Kreikassa sovelletaan turvapaikanhakijoihin, ja heidän olosuhteensa siellä ovat epäasianmukaiset, joten jäsenvaltio, jonka alueella he tuolla hetkellä olivat, on velvollinen käyttämään Dublin II -asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaista harkintavaltaansa ja ottamaan vastuun heidän turvapaikkahakemustensa käsittelystä sekä niistä päättämisestä.

Asiassa tuli esiin muun muassa kaksi kysymystä perusoikeuskirjan soveltamisalasta.

Ensimmäisessä vaiheessa unionin tuomioistuimen oli lausuttava siitä, kuuluuko jäsenvaltion Dublin II -asetuksen 3 artiklan 2 kohdan perusteella tekemä päätös siitä, käsitelläänkö turvapaikkahakemus, jonka käsittelystä se ei ole vastuussa asetuksen III luvussa mainittujen perusteiden nojalla, unionin oikeuden soveltamisalaan SEU 6 artiklaa ja/tai perusoikeuskirjan 51 artiklaa sovellettaessa. Se korosti tästä, että Dublin II -asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa annetaan jäsenvaltioille harkintavaltaa, joka on olennainen osa EUT-sopimuksessa määrättyä ja unionin lainsäätäjän edelleen kehittämää yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää. Tätä harkintavaltaa on käytettävä muita kyseisen asetuksen säännöksiä noudattaen. Jäsenvaltiosta, joka päättää käsitellä turvapaikkahakemuksen itse, lisäksi tulee Dublin II -asetuksessa tarkoitettu hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ja sen on tarvittaessa ilmoitettava tästä muulle jäsenvaltiolle tai muille jäsenvaltioille, joita turvapaikkahakemus koskee. Unionin tuomioistuin totesi, että tätä harkintavaltaa käyttävän jäsenvaltion on näin ollen katsottava soveltavan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tavoin (55 ja 65–69 kohta sekä tuomiolauselman 1 kohta).

Toisessa vaiheessa – sikäli kuin eräät ennakkoratkaisukysymykset oli esitetty niin, että ne koskivat velvollisuuksia, jotka kuuluivat Yhdistyneelle kuningaskunnalle sen suojan osalta, jota annetaan henkilölle, johon sovelletaan Dublin II -asetusta – oli ratkaistava kysymys siitä, oliko perusoikeuskirjan soveltamisesta Puolan tasavaltaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehdyn pöytäkirjan (N:o 30)¹³ huomioon ottamisella vaikutusta annettaviin vastauksiin. Vastaus oli ei. Tähän johtopäätökseen päätyäkseen unionin tuomioistuin korosti, että mainitun pöytäkirjan 1 artiklasta ilmenee, että sillä ei kyseenalaisteta perusoikeuskirjan sovellettavuutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai Puolassa, mitä pöytäkirjan johdanto-osan kolmas ja kuudes perustelukappale tukevat. Näissä olosuhteissa unionin tuomioistuin katsoi, että pöytäkirjan N:o 30 1 artiklan 1 kohdassa selkiytetään perusoikeuskirjan 51 artiklaa, eikä sen tarkoituksena ole vapauttaa Puolaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa velvollisuudesta noudattaa

---

12 Niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio 18.2.2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 343/2003 (EUVL 2003, L 50, s. 1).

13 Euroopan unionin perusoikeuskirjan soveltamisesta Puolaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehty pöytäkirja (N:o 30) (EUVL 2010, C 83, s. 313; jäljempänä pöytäkirja N:o 30).

perusoikeuskirjan määräyksiä eikä estää näiden jäsenvaltioiden tuomioistuimia valvomasta näiden määräysten noudattamista (116, 119, 120 ja 122 kohta sekä tuomiolauselman 4 kohta).¹⁴

[Tuomio 19.11.2019 \(suuri jaosto\), A. K. ym. \(ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus\) \(C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982\)](#)

Puolan ylimmän hallintotuomioistuimen ja ylimmän tuomioistuimen kolme tuomaria valittivat pääasioissa varhennetusta eläkkeelle siirtämisestään, josta oli päätetty uuden kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kanteidensa tueksi Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola) työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaostossa he vetosivat muun muassa siihen, että heidän siirtämisellään varhennetulle eläkkeelle rikottiin SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa sekä direktiiviä 2000/78/15. Vaikka kantajat pysyttivät tehtävänsä taikka saivat palata tehtäviinsä mainitun lainsäädännön muutoksen vuoksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi edelleen, että sillä on ratkaistavanaan luonteeltaan menettelyyn liittyvä ongelma. Vaikka kyseessä olevan tyyppinen oikeusriita tavallisesti kuuluisi kurinpitojaoston, joka on hiljattain perustettu ylimpään tuomioistuimeen, toimivaltaan, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli nimittäin, onko sen jätettävä soveltamatta tuomioistuinten toimivallan jakoa koskevia kansallisia sääntöjä tämän elimen riippumattomuuteen liittyvien epäilyjen vuoksi ja tarvittaessa otettava itse käsiteltäväksi näiden oikeusriitojen asiakysymykset.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tässä tilanteessa muun muassa esittänyt unionin tuomioistuimelle kysymyksen siitä, onko SEU 2 artiklaa, SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että asianomaisen kurinpitojaoston kaltainen jäsenvaltion ylimmän tuomioistuimen jaosto täyttää – kun otetaan huomioon sen perustamiseen ja sen jäsenten nimittämiseen liittyneet olosuhteet – näissä unionin oikeuden määräyksissä asetetut riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset.

Ennen tähän kysymykseen vastaamista asiakysymyksen osalta unionin tuomioistuin lausui ensin toimivallastaan ja tutki, sovellettiinko pääasioissa kyseessä olevilla kansallisilla säännöksillä unionin oikeutta, jolloin ne kuuluvat perusoikeuskirjan soveltamisalaan.

Unionin tuomioistuin korosti perusoikeuskirjan soveltamisalaan liittyvästä kysymyksestä, että kantajat vetosivat käsiteltävissä asioissa sellaisen ikään perustuvan syrjinnän kiellon loukkaamiseen, josta säädetään direktiivissä 2000/78, jonka 9 artiklassa on vahvistettu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Unionin tuomioistuin päätteli tästä, että kyseiset asiat vastaavat unionin oikeudessa säänneltyjä tilanteita. Esitetty kysymys koski nimittäin sitä, täyttääkö kansallinen elin, joka tavallisesti on toimivaltainen ratkaisemaan oikeusriidan, jossa yksityinen vetoaa hänellä unionin oikeuden perusteella olevaan oikeuteen, vaatimukset, jotka ilmenevät perusoikeuskirjan 47 artiklassa ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdassa taatusta oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

Unionin tuomioistuin huomautti lisäksi SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamisalasta, että kyseisellä määräyksellä pyritään turvaamaan tehokas oikeussuoja "unionin

¹⁴ Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2011 vuosikertomuksessa, s. 61.

¹⁵ Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16).

oikeuteen kuuluvilla aloilla” riippumatta siitä, missä olosuhteissa jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Unionin tuomioistuin totesi vielä lopuksi, ettei perusoikeuskirjan soveltamisesta Puolaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehdyllä pöytäkirjalla N:o 30 myöskään aseteta kyseenalaiseksi perusoikeuskirjan sovellettavuutta Puolassa, eikä sen tarkoituksena ole vapauttaa Puolaa velvollisuudesta noudattaa perusoikeuskirjan määräyksiä (78–85 ja 100 kohta).

[Tuomio 19.11.2019 \(suuri jaosto\), TSN ja AKT \(C-609/17 ja C-610/17, EU:C:2019:981\)](#)

Näissä asioissa kyseessä olevilla työntekijöillä oli heidän toimialallaan sovellettavan työehtosopimuksen nojalla oikeus direktiivin 2003/88/16 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisajan ylittävään palkalliseen vuosilomaan, joka oli seitsemän viikkoa (asia TSN, C-609/17) ja viisi viikkoa (asia AKT, C-610/17). Koska nämä työntekijät olivat olleet työkyvyttömiä sairauden vuoksi palkallisen vuosiloman aikana, he olivat pyytäneet työnantajaansa siirtämään sen osan vuosilomasta, jota he eivät olleet voineet käyttää. Mainitut työnantajat kuitenkin epäivät nämä pyynnöt siltä osin kuin ne koskivat sitä osaa palkallisesta vuosilomasta, joka ylittää direktiivissä 2003/88 säädetyn neljän viikon vähimmäisvuosiloman.

Työtuomioistuin (Suomi), jonka käsiteltäväksi nämä oikeusriidat on saatettu, pyrki selvittämään muun muassa, onko perusoikeuskirjan 31 artiklan (oikeudenmukaiset ja kohtuulliset työolot ja työehdot) 2 kohta, joka koskee oikeutta palkalliseen vuosilomaan, esteenä kansallisille säännöstöille ja työehtosopimuksille, joiden nojalla myönnetään sellaisia palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät direktiivissä 2003/88 säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, mutta joissa ei sallita kyseisten vuosilomapäivien siirtämistä sairauden johdosta.

Lausueessaan siitä, kuuluvatko tällaiset säännöt perusoikeuskirjan soveltamisalaan, unionin tuomioistuin muistutti aluksi, että perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioiden toimintaa ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Se totesi tämän jälkeen, että pelkästään se, että kansalliset toimenpiteet kuuluvat alalle, jolla unionilla on toimivaltaa, ei saata niitä unionin oikeuden soveltamisalaan eikä siis johda siihen, että perusoikeuskirja tulee sovellettavaksi.

Unionin tuomioistuin korosti tältä osin, että direktiivillä 2003/88, joka on annettu EY 137 artiklan 2 kohdan, josta on tullut SEUT 153 artiklan 2 kohta, perusteella, ainoastaan vahvistetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämistä varten. SEUT 153 artiklan 4 kohdan mukaan tällaiset vähimmäisvaatimukset eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa perussopimusten kanssa. Unionin tuomioistuimen mukaan on näin ollen niin, että jäsenvaltiot voivat edelleen käyttäessään toimivaltaansa sosiaalipolitiikan alalla antaa tällaisia sääntöjä, jotka ovat ankarampia kuin säännöt, jotka on toteutettu unionin lainsäätäjän toimenpiteillä, kunhan näillä säännöillä ei vaaranneta näiden toimenpiteiden johdonmukaisuutta.

---

16 Tietystä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4.11.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY (EUVL 2003, L 299, s. 9).

Unionin tuomioistuin katsoi siis, että kun jäsenvaltiot myöntävät tai sallivat työmarkkinaosapuolten myöntävän oikeuksia sellaisiin palkallisiin vuosilomapäiviin, joiden määrä ylittää direktiivissä 2003/88 säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, tällaiset vuosilomaoikeudet tai niiden mahdollisen siirtämisen edellytykset loman aikana sattuneen sairauden johdosta kuuluvat jäsenvaltioiden toimivallan käytön piiriin, eikä niitä säännellä tällä direktiivillä. Jos kyseisen alan unionin säännöksissä ei säännellä jotain seikkaa eikä aseteta jäsenvaltioille mitään erityistä veloitetta tietyn tilanteen osalta, kansallinen säännöstö, jonka jäsenvaltio antaa tämän seikan osalta, jää perusoikeuskirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Unionin tuomioistuin totesi tämän seurauksena, että kun jäsenvaltio antaa tällaista säännöstöä tai sallii pääasioissa kyseessä olevien kaltaisten työehtosopimusten neuvottelemisen, jäsenvaltio ei sovelle kyseistä direktiiviä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja täten perusoikeuskirjaa ja erityisemmin sen 31 artiklan 2 kohtaa ei voida soveltaa (42–55 kohta).

[Tuomio 1.12.2016, Daouidi \(C-395/15, EU:C:2016:917\)](#)

Kantaja riitautti tässä asiassa irtisanomisensa. Vaikka kantaja oli ollut tilapäisesti työkyvyttömänä kestoiltaan määräämättömän ajan työtapaturman johdosta, hänet oli irtisanottu laiminlyönnin perusteella. Hän nosti Juzgado de lo Social n° 33 de Barcelonassa (Barcelonan työ- ja sosiaaliasioiden tuomioistuin nro 33, Espanja) kanteen, jossa vaadittiin ensisijaisesti irtisanomisen julistamista mitättömäksi.

Mainittu tuomioistuin totesi, että asiassa oli tuotu esiin riittävä määrä tosiseikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa, että kantajan irtisanomisen todellisena syynä oli työtapaturmasta johtunut työkyvyttömyys. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohti tämän johdosta sitä, pitäisikö tällainen irtisanominen katsoa unionin oikeuden vastaiseksi siksi, että sillä loukataan syrjintäkieltoa, oikeutta suojaan perusteetonta irtisanomista vastaan, oikeutta oikeudenmukaisiin ja kohtuullisiin työoloihin, oikeutta sosiaaliturvaetuksiin ja oikeutta terveyden suojeluun eli oikeuksia, jotka on vahvistettu perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohdassa, 30 ja 31 artiklassa, 34 artiklan 1 kohdassa ja 35 artiklassa.

Unionin tuomioistuin muistutti, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa. Se huomautti tähän liittyen, että pääasian oikeudenkäynnissä ei ollut tuohon mennessä osoitettu, että siinä kyseessä oleva tilanne kuuluisi jonkin muun kuin perusoikeuskirjassa olevan unionin oikeussäännön soveltamisalaan. Se katsoi erityisesti direktiivin 2000/78¹⁷ osalta, että se, että henkilö on työtapaturman vuoksi toistaiseksi kansallisessa oikeudessa tarkoitetulla tavalla tilapäisesti työkyvyttö, ei sinällään merkitse, että henkilön toimintarajoite voidaan katsoa ”pitkäaikaiseksi” kyseisessä direktiivissä vahvistetussa vammaisuuden käsitteessä tarkoitetulla tavalla. Puheena olevassa asiassa unionin tuomioistuin katsoi, ettei se ole toimivaltainen vastaamaan esitettyyn kysymykseen (63, 64, 65 ja 68 kohta).

---

17 Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16).

Tuomio 16.5.2017 (suuri jaosto), Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373)

Pääasian oikeudenkäynnissä vastakkain olivat Berlioz Investment Fund SA ja directeur de l'administration luxembourgeoise des contributions directes (Luxemburgin välittömästä verotuksesta vastaavan viranomaisen johtaja, jäljempänä verojohtaja), ja asia koski viimeksi mainitun Berliozille sen seurauksena, että tämä kieltäytyi vastaamasta Ranskan verohallinnon kanssa käydyn tietojenvaihdon yhteydessä esitettyyn tietopyyntöön, määräämää rahamääräistä seuraamusta. Berlioz Investment Fund oli itse asiassa vastannut osittain tähän tietopyyntöön, koska se katsoi, että muut tiedot eivät olleet direktiivissä 2011/16¹⁸ tarkoitetulla tavalla olennaisia Ranskan veroviranomaisen suorittaman, lähdeverotuksen soveltamista sen tytäryhtiön osingonjakoon koskevan valvonnan kannalta. Tämän osittaisen vastauksen johdosta verojohtaja määräsi sille Luxemburgin lain perusteella hallinnollisen seuraamusmaksun.

Mainittu yhtiö valitti tästä tribunal administratifin (ensimmäisen asteen hallintotuomioistuim, Luxemburg) ja vaati kyseistä tuomioistuinta tarkastamaan sen päätöksen hyväksyttävyyden, jolla se veloitettiin toimittamaan pyydetty tiedot. Tribunal administratif totesi valituksen osittain perustelluksi ja alensi sakkoa vastaavasti mutta hylkäsi kuitenkin valituksen muilta osin ja totesi, ettei toissijaisesta valituksesta, jolla vaadittiin määräyksen kumoamista, ollut aihetta lausua. Valittaja teki valituksen Cour administrativeen (ylimmän asteen hallintotuomioistuim, Luxemburg) ja väitti, että sen oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimessa, sellaisena kuin se taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleessa, loukattiin, kun tribunal administratif kieltäytyi Luxemburgin lain perusteella tutkimasta sitä, oliko tietojenantamääräys perusteltu.

Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että perusoikeuskirjan 47 artikla, joka ilmentää Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua oikeutta, oli mahdollisesti otettava asiassa huomioon, se tiedusteli perusoikeuskirjan soveltamiseksi muun muassa, oliko jäsenvaltion katsottava soveltavan perusoikeuskirjan 51 artiklassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeutta, kun se säättää lainsäädännössään muun muassa direktiivin 2011/16 säännöksiin perustuvan veroviranomaisten tietojenvaihdon yhteydessä pyydettyjen tietojen toimittamisesta kieltäytyvälle yksityiselle määrättävästä rahamääräisestä seuraamuksesta.

Unionin tuomioistuimen oli ratkaistava, voidaanko kansallista toimenpidettä, jolla säädetään tällaisesta seuraamuksesta, pitää unionin oikeuden soveltamisena. Se totesi tästä, että direktiivillä 2011/16 asetetaan jäsenvaltioille tiettyjä veloitteita. Se mainitsi erityisesti, että mainitun direktiivin 5 artiklan mukaan pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava tiettyjä tietoja pyynnön esittäväälle viranomaiselle. Se huomautti lisäksi, että direktiivin 2011/16 18 artiklan, jonka otsikko on "Velvollisuudet", mukaan pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion on käytettävä tietojen keräämiseen tarkoitettuja toimenpiteitään pyydettyjen tietojen hankkimiseksi. Unionin tuomioistuin katsoi myös, että direktiivin 2011/16 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kyseisessä direktiivissä edellytettyjen hallinnollisten yhteistyöjärjestelyjen sujuvan toiminnan varmistamiseksi. Se totesi näin ollen, että vaikka direktiivissä 2011/16 viitataan kansallisen oikeuden mukaisiin tietojen keräämistä koskeviin toimenpiteisiin, siinä asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus ryhtyä

---

¹⁸ Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta 15.2.2011 annettu neuvoston direktiivi 2011/16/EU (EUVL 2011, L 64, s. 1).

tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta pyydetyt tiedot voidaan hankkia ja jotta ne voivat noudattaa tietojenvaihtoa koskevia velvoitteitaan. Unionin tuomioistuin katsoi tältä osin, että se, ettei direktiivissä 2011/16 säädetä nimenomaisesti seuraamustoimenpiteiden soveltamisesta, ei estä katsomasta, että ne kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamiseen ja siten unionin oikeuden soveltamisalaan. Näin ollen unionin tuomioistuin lausui, että perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltio soveltaa kyseisessä määräyksessä tarkoitettulla tavalla unionin oikeutta, jolloin perusoikeuskirja tulee sovellettavaksi, kun se säätää lainsäädännössään muun muassa direktiivin 2011/16 säännöksiin perustuvan veroviranomaisten tietojenvaihdon yhteydessä pyydettyjen tietojen toimittamisesta kieltäytyvälle yksityiselle määrättävästä rahamääräisestä seuraamuksesta (32–42 kohta ja tuomiolauselman 1 kohta).

[Tuomio 13.6.2017 \(suuri jaosto\), Florescu ym. \(C-258/14, EU:C:2017:448\)](#)

Tässä asiassa pääasian kantajat olivat romanialaisia tuomareita, jotka toimivat samanaikaisesti yliopisto-opettajina. Yli 30 vuoden tuomarinuran jälkeen he vetosivat eläkeoikeuksiinsa, joihin heillä oli voimassa olleen kansallisen oikeuden mukaisesti oikeus yliopisto-opetukseen perustuvien palkkatulojen lisäksi. Talouskriisin johdosta vanhuuseläkkeiden ja palkkatulojen kumulaatio kuitenkin kiellettiin uudella sittemmin annetulla lailla, jonka Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin, Romania) oli todennut perustuslain mukaiseksi. Kyseessä olevat henkilöt valittivat vanhuuseläkkeidensä maksun keskeyttämisestä tehdyistä päätöksistä ja väittivät, että uusi laki oli Euroopan unionin oikeuden ja erityisesti EU-sopimuksen ja perusoikeuskirjan vastainen. Valitus hylättiin ensimmäisessä asteessa ja muutoksenhakuasteessa, minkä jälkeen valittajat tekivät ylimääräisen muutoksenhaun ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Viimeksi mainittu tiedusteli tässä tilanteessa unionin tuomioistuimelta muun muassa, ovatko SEU 6 artikla ja perusoikeuskirjan 17 artikla (omistusoikeus) esteenä tällaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään kiellosta kumuloida nettoeläke julkisen laitoksen palveluksessa tehdystä työstä saatavien tulojen kanssa, silloin kun tämän vanhuuseläkkeen suuruus ylittää sen keskimääräisen kansallisen bruttopalkan, jota on käytetty perusteena sosiaaliturvaan tarkoitettua valtion budjettia vahvistettaessa.

Ennen asiakysymykseen vastaamista unionin tuomioistuin tutki, voitiinko tällaisella lainsäädännöllä katsoa sovellettavan unionin oikeutta, sen ratkaisemiseksi, soveltuiko perusoikeuskirja pääasian oikeudenkäyntiin.

Se totesi tästä, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt, että kyseessä oleva laki annettiin, jotta Romania kykenisi noudattamaan unionille antamia sitoumuksia, jotka liittyvät talousohjelmaan, jonka ansiosta se voi hyötyä jäsenvaltioiden maksutaseiden rahoitustukijärjestelystä, josta säädetään yhteisymmärryspöytäkirjassa.¹⁹ Yhteisymmärryspöytäkirjassa mainitaan myöntämisedellytysten joukossa julkisen sektorin palkkamenojen supistaminen, ja siinä todetaan, että julkisen varainhoidon kohentamiseksi pitkällä aikavälillä eläkejärjestelmän keskeiset parametrit on muotoiltava uudelleen. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi, että pääasiassa kyseessä olevalla kumulaatiokiellolla, jolla tähdätään samanaikaisesti kumpaankin edellä mainittuun tavoitteeseen, pyritään panemaan toimeen

---

19 Euroopan yhteisön ja Romanian välillä Bukarestissa ja Brysselissä 23.6.2009 tehty yhteisymmärryspöytäkirja.

yhteisymmärryspöytäkirjaan – joka on osa unionin oikeutta – sisältyvät Romanian sitoumukset. Pöytäkirjan oikeusperustana on SEUT 143 artikla, jossa unionille annetaan toimivalta antaa keskinäistä apua jäsenvaltiolle, jonka rahayksikkö ei ole euro ja jolla on maksutasevaikeuksia tai jota tällaiset vaikeudet uhkaavat vakavasti (31, 45 ja 47 kohta).

Unionin tuomioistuin totesi myös, että yhteisymmärryspöytäkirja jättää Romanian harkintavaltaa, jonka puitteissa se voi päättää siitä, mitä toimenpiteitä se pitää soveltuvimpiina näiden sitoumusten noudattamisen kannalta. Yhtäältä on kuitenkin niin, että jäsenvaltion katsotaan, kun se toteuttaa toimenpiteitä sille unionin toimella myönnettyä harkintavaltaa käyttäen, soveltavan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Toisaalta on myös niin, että päätöksen 2009/459²⁰ 3 artiklan 5 kohdassa ja yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistetut tavoitteet ovat riittävän yksityiskohtaisia ja täsmällisiä, jotta voidaan katsoa, että kyseessä olevaan kansalliseen lakiin perustuvalla kumulaatiokiellolla on haluttu panna toimeen sekä mainittu pöytäkirja että kyseinen päätös ja näin soveltaa unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Perusoikeuskirjaa voitiin näin ollen soveltaa pääasiassa kyseessä olevaan oikeusriitaan (48 kohta).

[Tuomio 7.11.2019, UNESA ym. \(C-80/18-C-83/18, EU:C:2019:934\)](#)

Pääasiat koskivat Espanjan useiden ydinenergiaverojen lainmukaisuutta, jonka ydinenergian tuottajayhtiöt olivat kyseenalaistaneet. Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja), jonka käsiteltäväksi kyseiset asiat oli saatettu, tiedusteli unionin tuomioistuimelta, onko säännöstö, jossa säädetään kyseisistä veroista, yhteensopiva unionin oikeuden kanssa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi tietää erityisesti, noudatettiinko kyseessä olevassa säännöstössä SEUT 191 artiklan 2 kohdassa määrättyä saastuttaja maksaa -periaatetta, perusoikeuskirjan 20 artiklaa (yhdenvertaisuus lain edessä) ja 21 artiklaa (syrjintäkielto) sekä direktiivejä 2005/89/21 ja 2009/79/22, kun otetaan huomioon, että ydinenergian tuottajayritykset maksoivat muita sähköalan yrityksiä paljon suuremman osuuden asianomaisista veroista.

Unionin tuomioistuin totesi aluksi kyseessä olevan kansallisen säännösten yhteensopivuudesta SEUT 191 artiklan 2 kohdan ja direktiivin 2005/89 kanssa ensinnäkin, ettei saastuttaja maksaa -periaatetta, sellaisena kuin siitä on määrätty SEUT 191 artiklan 2 kohdassa, voida soveltaa pääasioissa, koska sitä ei ole pantu täytäntöön direktiivillä 2009/72 eikä direktiivillä 2005/89. Unionin tuomioistuin totesi toiseksi direktiivin 2005/89 sovellettavuudesta, ettei ennakkoratkaisupyyntöihin sisällynyt kaikkia unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan c alakohdassa mainittuja tietoja, ja katsoi tämän johdosta, ettei sillä tämän tiedonpuutteen vuoksi ollut mahdollisuutta lausua perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan sovellettavuudesta. Se muistutti tässä yhteydessä, että perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan unionin tuomioistuimen vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan unionin oikeusjärjestyksessä taattu perusoikeuksia voidaan soveltaa kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin mutta ei muihin tilanteisiin. Silloin, kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan,

20 Yhteisön keskipitkän ajan rahoitustuen myöntämisestä Romanian 6.5.20089 tehty neuvoston päätös 2009/459/EY (EUVL 2009, L 150, s. 8).

21 Sähkön toimitusvarmuuden ja infrastruktuuri-investointien turvaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä 18.1.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/89/EY (EUVL 2006, L 33, s. 22).

22 Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY (EUVL 2009, L 211, s. 55).

unionin tuomioistuin ei näin ollen ole toimivaltainen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa. Käsiteltävissä asioissa perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan sovellettavuus olisi voitu todeta vain, jos SEUT 191 artiklan 2 kohtaa tai direktiiviä 2005/89 olisi voitu soveltaa. Koska näitä oikeussääntöjä ei voida soveltaa pääasioissa, unionin tuomioistuin jätti tutkimatta kysymyksen perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan tulkinnasta, luettuina yhdessä näiden oikeussääntöjen kanssa (30 ja 35–40 kohta).

Unionin tuomioistuin muistutti seuraavaksi direktiivin 2009/72 sovellettavuudesta, että sen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu syrjintäkiellon periaate sitoo jäsenvaltioita ainoastaan, jos kyseessä oleva kansallinen tilanne kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin totesi käsiteltävissä asioissa, että kyseessä olevat tilanteet olivat täysin jäsenvaltion sisäisiä ja asianomaiset verot olivat luonteeltaan verotuksellisia toimenpiteitä, joten se katsoi, että koska direktiivi 2009/72 ei ole toimi, jolla pyritään jäsenvaltioiden verosäännösten lähentämiseen, sen 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä syrjintäkiellon periaatetta ei voida soveltaa riidanalaiseen säännöstöön. Unionin tuomioistuin totesi täten, että koska ennakkoratkaisupyynnössä ei ole mitään muuta mainintaa muusta unionin oikeuden toimesta, joka kyseisellä säännöstöllä pantaisiin täytäntöön, ei voida katsoa, että Espanjan kuningaskunta olisi kyseisen säännösten antamalla soveltanut unionin oikeutta. Se katsoi tämän johdosta, ettei sillä ollut toimivaltaa vastata tätä direktiiviä koskeviin kysymyksiin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan tulkinnan osalta (47, 48, 51 ja 53 kohta).

[Määräys 7.9.2017, Demarchi Gino \(C-177/17 ja C-178/17, EU:C:2017:656\)](#)

Pääasian oikeudenkäynnissä vastakkain olivat kahdessa erillisessä konkurssissa osallisina olleet velkojat ja Ministero della Giustizia (oikeusministeriö, Italia), ja se koski sellaisten määrien maksamista, jotka oikeusministeriön on suoritettava kohtuullisena korvauksena tuomioistuinmenettelyiden kohtuuttoman pitkän keston takia. Koska edellä mainitut menettelyt kestivät kohtuuttoman pitkään, kyseiset velkojat nostivat Corte d'appello di Torinossa (Torinon toisen asteen tuomioistuin, Italia) kanteen, jossa he hakevat Italian oikeuden perusteella korvausta kärsitystä vahingosta. Mainittu tuomioistuin hyväksyi niiden vaatimukset. Tämän jälkeen ne nostivat ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa kanteen, jossa ne vaativat hallintotuomioistuinta panemaan täytäntöön lainvoimaisessa tuomiossa viranomaiselle asetetut velvoitteet. Kantajat eivät kuitenkaan täyttäneet Italian lainsäädännössä säädettyjä monimutkaisia hallinnollisia muodollisuuksia koskevia velvoitteita, joten ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin joutui jättämään niiden kanteen tutkimatta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohti, oliko näitä muodollisuuksia koskeva Italian laki yhdenmukainen perusoikeuskirjassa määrätyn oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden kanssa, ja esitti täten unionin tuomioistuimelle kysymyksen siitä, onko perusoikeuskirjan 47 artiklan (oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) 2 kohtaa, luettuna yhdessä SEUT 67, SEUT 81 ja SEUT 82 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa henkilöitä, joille on aiheutunut vahinkoa oikeudellisen yhteistyön alaan kuuluvan tuomioistuinmenettelyn kohtuuttoman pitkän keston vuoksi, vaaditaan suorittamaan joukko monitahoisia hallinnollisia toimia sitä varten, että heille maksetaan kohtuullinen korvaus, joka valtio on määrätty maksamaan heille, ilman, että heillä on tällä välin mahdollisuutta ryhtyä oikeudellisiin

täytäntöönpanotoimiin ja vaatia myöhemmin viivästyneestä maksusta aiheutuvan vahingon korvaamista.

Unionin tuomioistuin muistutti oikeuskäytännöstään, jonka mukaan unionin perusoikeuksia ei sovelleta kansalliseen lainsäädäntöön sen vuoksi, että kyseisen alan unionin säännöksissä ei asetettu jäsenvaltioille minkäänlaista velvoitetta pääasiassa kyseessä olevan tilanteen osalta. Käsiteltävässä asiassa se totesi, että niissä EUT-sopimuksen määräyksissä, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa (SEUT 81 ja SEUT 82 artikla), ei aseteta jäsenvaltioille erityisiä veloitteita sellaisten määrien perimisen osalta, jotka valtion on maksettava kohtuullisena korvauksena tuomioistuinmenettelyn kohtuuttoman pitkän keston takia, ja että unionin oikeuteen ei sisälly tällä hetkellä tätä asiaa koskevaa erityistä säännöstöä. Unionin tuomioistuin katsoi tutkimiansa seikkojen johdosta, ettei se ollut toimivaltainen vastaamaan ennakkoratkaisukysymykseen (21–25, 28 ja 29 kohta sekä määräysosa).

2.1.2. Kysymys siitä, voivatko yksityiset vedota tiettyihin perusoikeuskirjan määräyksiin

[Tuomio 6.11.2018 \(suuri jaosto\), Bauer ja Willmeroth \(C-569/16 ja C-570/16, EU:C:2018:871\) ja tuomio 6.11.2018 \(suuri jaosto\) Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften \(C-684/16, EU:C:2018:874\)](#)

Kyseisissä kolmessa tapauksessa entiset työnantajat olivat kieltäytyneet maksamasta rahallista korvausta pitämättä jääneestä palkallisesta vuosilomasta yhtäältä asianomaisten työntekijöiden oikeudenomistajille ja toisaalta asianomaiselle työntekijälle sen johdosta, ettei mainittua vuosilomaa ollut pidetty ennen kyseessä olevien työsuhteiden päättymistä. Ensimmäisessä asiassa (tuomio Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16), Maria Elisabeth Bauer ja Martina Broßonn olivat molemmat pyytäneet Wuppertalin kaupunkia ja Volker Willmerothia heidän edesmenneiden aviopuolisoidensa entisinä työnantajina maksamaan heille rahallista korvausta siitä palkallisesta vuosilomasta, joka heidän puolisoiltaan on jäänyt pitämättä ennen heidän kuolemaansa. Jälkimmäisessä asiassa (tuomio Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16), Max-Planck-yhtiön entinen työntekijä Tetsuji Shimizu oli pyytänyt yhtiötä maksamaan rahallista korvausta, joka vastasi ennen heidän välisensä työsuhteen päättymistä pitämättä jäänyttä vuosilomaa. Sovellettavien kansallisten säännösten mukaan työntekijän oikeus palkalliseen vuosilomaan raukesi hänen kuollessaan, kun työntekijä ei ollut työsuhteensa aikana pyytänyt saada pitää palkallista vuosilomaansa sen viiteajanjakson aikana, johon se liittyi. Oikeutta palkalliseen vuosilomaan ei näin ollen voitu muuttaa oikeudeksi rahalliseen korvaukseen.

Bundesarbeitsgericht (liittovaltion työtuomioistuin, Saksa), jonka käsiteltäväksi nämä eri oikeusriidat oli saatettu, tiedusteli muun muassa näissä kummassakin asiassa, onko silloin, kun pääasioissa kyseessä olevan kaltaisia kansallisia säännöstöjä ei ole mahdollista tulkita niin, että niiden yhdenmukaisuus direktiivin 2003/88 23 7 artiklan ja perusoikeuskirjan 31 artiklan (oikeus

---

23 Tietystä työajan järjestämisestä koskevista seikoista 4.11.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY (EUVL 2003, L 299, s. 9). Kyseisen direktiivin 7 artiklassa säännellään erityisesti jokaisen työntekijän oikeutta vähintään neljän viikon palkalliseen vuosilomaan.

palkalliseen vuosilomaan) 2 kohdan kanssa varmistetaan, mainituille unionin oikeuden säännöksille ja määräyksille annettava välitön oikeusvaikutus, mikä merkitsee sitä, että kansalliset tuomioistuimet olisivat velvollisia jättämään soveltamatta näitä kansallisia säännöstöjä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli lisäksi sitä, voiko tällainen kyseessä olevien kansallisten säännöstöjen sivuuttamista koskeva vaikutus tulla kyseeseen myös kahden yksityisen välisen oikeusriidan yhteydessä, kuten on tilanne asiassa Willmeroth (C-570/16) ja asiassa Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (C-304/16).

Kyseisissä asioissa nousi esille kaksi kysymystä perusoikeuskirjan soveltamisalasta.

Ensinnäkin kansallisen toimenpiteen, jolla pannaan täytäntöön unionin oikeutta, olemassaolon arvioinnista on todettava siis, että unionin tuomioistuin on korostanut sitä erityistä merkitystä, joka palkallista vuosilomaa koskevalla oikeudella on paitsi unionin sosiaalioikeuden periaatteena myös nimenomaisena määräyksenä perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdassa. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuin muistutti, että unionin oikeusjärjestyksessä taatut perusoikeudet ovat sovellettavissa kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin, ja katsoi, että koska näissä eri asioissa kyseessä olevalla kansallisella säännöstöllä (joka oli näissä kahdessa tuomiossa osittain sama) panttiin täytäntöön direktiivi 2003/88, perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohta oli sovellettavissa näihin asioihin.

Toiseksi unionin tuomioistuinta pyydettiin lausumaan perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan ulottuvuudesta. Tarkemmin sanottuna sitä pyydettiin täsmentämään, saattoivatko yksityiset vedota tähän määräyksen suoraan sekä julkista että yksityistä työnantajaa kohtaan, jotta kansallinen tuomioistuin yhtäältä jättää soveltamatta kussakin asiassa kyseessä olevan riidanalaisen säännöstön ja toisaalta tarvittaessa huolehtii siitä, ettei kuolleen työntekijän oikeudenomistajilta tai asianomaiselta työntekijältä evätä rahallista korvausta kertyneistä ja pitämättä jääneistä lomista, sillä tämän korvauksen maksaminen kuuluu asianomaiselle entiselle työnantajalle.

Unionin tuomioistuin totesi tästä aluksi, että kun perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdassa määrätään pakottavasti, että "jokaisella työntekijällä" on "oikeus" "palkalliseen vuosilomaan", se ilmaisee unionin sosiaalioikeuden keskeistä periaatetta, josta voidaan poiketa ainoastaan perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrättyjä tiukkoja edellytyksiä noudattaen ja erityisesti palkallista vuosilomaa koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä kunnioittaen. Unionin tuomioistuin totesi siis tukeutuen tuomioon Egenberger²⁴, että perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdassa vahvistettu oikeus palkalliseen vuosilomaan on jo olemassaolonsa puolesta samalla sekä pakottava että ehdoton, eikä kyseistä määrystä ole tarpeen saattaa konkreettiseen muotoon unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden säännöksillä, joissa on yksinomaan täsmennettävä vuosiloman tarkka pituus. Unionin tuomioistuin päätteli siis tästä, että mainittu määräys riittää itsessään antamaan työntekijöille oikeuden, johon nämä voivat vedota sellaisenaan niiden ja niiden työnantajan välisessä oikeusriidassa unionin oikeuden kattamassa tilanteessa, joka kuuluu siis perusoikeuskirjan soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin täsmensi täten, että tästä samasta perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdasta seuraa perusoikeuskirjan soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa, että kansallisen tuomioistuimen on jätettävä soveltamatta näissä kahdessa tuomiossa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset

---

²⁴ [Tuomio 17.4.2018, Egenberger, \(C-414/16, EU:C:2018:257\)](#).

säännöt (tuomio Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16, 84–86 kohta) (tuomio Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, 73–75 kohta).

Seuraavaksi perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdalla olevasta oikeusvaikutuksesta sellaisiin työnantajiin, jotka ovat yksityisiä, unionin tuomioistuin korosti, että vaikka perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta, mainitussa 51 artiklan 1 kohdassa ei sitä vastoin käsitellä kysymystä siitä, voivatko tällaiset yksityiset mahdollisesti olla suoraan velvollisia noudattamaan mainitun perusoikeuskirjan tiettyjä määräyksiä, eikä kyseistä määräystä voida siis tulkita siten, että sillä suljettaisiin järjestelmällisesti pois tällainen mahdollisuus. Unionin tuomioistuin totesi tästä, että silloin, kun näissä eri asioissa kyseessä olevan kaltaisia kansallisia säännöstöjä ei ole mahdollista tulkita niin, että niiden yhdenmukaisuus direktiivin 2003/88 7 artiklan ja perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan kanssa varmistetaan, kansallisen tuomioistuimen on myös huolehdittava siitä, ettei kuolleen työntekijän oikeudenomistajilta tai asianomaiselta työntekijältä evätä rahallista korvausta kertyneistä ja pitämättä jääneistä lomista, sillä tämän korvauksen maksaminen kuuluu asianomaiselle entiselle työnantajalle. Kansallisella tuomioistuimella on tällainen velvollisuus direktiivin 2003/88 7 artiklan ja perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan nojalla yksityisen ja työnantajan, joka on viranomaisen, välisessä riita-asiassa sekä jälkimmäisen määräyksen nojalla yksityisen ja työnantajan, joka on yksityinen, välisessä riita-asiassa (tuomio Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16, 87–92 ja tuomiolauselman 2 kohta) 25 (tuomio Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, 76–81 kohta ja tuomiolauselman 2 kohta) 26.

2.2 Unionin oikeuden rajoittaminen tai sen mukaisten oikeuksien tosiasiallisen käyttämisen estäminen

[Tuomio 30.4.2014, Pflieger ym. \(C-390/12, EU:C:2014:281\)](#)

Tässä asiassa oli kyse neljästä oikeudenkäynnistä, joille oli yhteistä se, että Itävallassa eri paikoissa suoritetuissa tarkastuksissa oli takavarikoitu väliaikaisesti peliautomaatteja, joita oli käytetty kiellettyjen onnenpelien järjestämiseen. Näitä peliautomaatteja käytettiin ilman hallintoviranomaisten myöntämää ennakkolupaa, jota onnenpeleistä annetussa liittovaltion laissa (Glücksspielgesetz; BGBl. 620/1989) edellytettiin.

Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Ylä-Itävallan osavaltion riippumaton hallintolainkäyttöelin, Itävalta), jonka käsiteltävänä nämä riidat olivat, tiedusteli unionin tuomioistuimelta, onko tämä järjestelmä yhteensoveltuva SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden kanssa sekä perusoikeuskirjan 15–17, 47 ja 50 artiklan kanssa. Kansallinen tuomioistuin katsoi muun muassa, etteivät Itävallan viranomaiset olleet osoittaneet, että rikollisuus ja/tai peliriippuvuus ovat kyseessä olevana ajanjaksona muodostaneet merkittävän ongelman tai että onnenpelien monopolijärjestelmän todellinen tavoite on

25 Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2018 vuosikertomuksessa, s. 18.

26 Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2018 vuosikertomuksessa, s. 17 ja 18.

rikollisuuden torjuminen ja pelaajien suojeleminen eikä pelkästään valtiolle kertyvien tulojen maksimointi.

Unionin tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä useat jäsenvaltiot väittivät, ettei perusoikeuskirja sovellu käsiteltävään asiaan, koska onnenpelien alaa ei ole yhdenmukaistettu ja tätä alaa koskevat kansalliset sääntelyt eivät täten koske unionin oikeuden soveltamista perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Unionin tuomioistuin vahvisti tältä osin, että silloin, kun kansallinen säännöstö osoittautuu sellaiseksi, että se voi estää yhden tai useamman EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden käyttämisen, ja kun jäsenvaltio vetoaa yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin tällaisen rajoituksen oikeuttamiseksi, siihen voidaan soveltaa unionin oikeudessa määrättyjä poikkeuksia tämän estämisen oikeuttamiseksi vain silloin, kun se on niiden perusoikeuksien mukainen, joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo. Unionin tuomioistuin katsoi, että tämä perusoikeuksien mukaisuuden velvoite kuuluu selvästi unionin oikeuden ja siten perusoikeuskirjan soveltamisalaan. Näin ollen sitä, että jäsenvaltio soveltaa unionin oikeudessa määrättyjä poikkeuksia oikeuttaakseen EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden rajoittamisen, on pidettävä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna unionin oikeuden soveltamisena.

Perusoikeuskirjaa voitiin täten soveltaa käsiteltävässä asiassa. Onnenpelejä koskeva Itävallan järjestelmä merkitsi SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta. Tämän järjestelmän oikeuttamiseksi vedottiin pelaajien suojeeluun ja peleihin liittyvän rikollisuuden torjuntaan, jotka ovat tavoitteita, joiden on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu voivan oikeuttaa perusvapauksia koskevat rajoitukset onnenpelialalla. Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoi, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten aiheuttaman rajoituksen tarkastelu SEUT 56 artiklan perusteella kattaa myös perusoikeuskirjassa määrättyjen oikeuksien ja vapauksien käytön mahdolliset rajoitukset, joten tätä koskeva erillinen tarkastelu ei ole tarpeen (35, 36, 39, 42 ja 60 kohta).²⁷

[Tuomio 13.9.2016 \(suuri jaosto\), Rendón Marín \(C-165/14, EU:C:2016:675\) ja tuomio 13.9.2016 \(suuri jaosto\), CS \(C-304/14, EU:C:2016:674\)](#)

Heidän rikosrekisteriensä johdosta kahdelle unionin ulkopuolisen maan kansalaiselle annettiin tiedoksi oleskeluluvan epäämistä ja asuinjäsenvaltiosta, jonka kansalaisia olivat heidän alaikäiset unionin kansalaisuuden omaavat lapsensa, joiden huoltajia he ovat, karkottamista koskeva päätös. Ensimmäisessä asiassa (tuomio Rendón Marín, C-165/14) kantaja oli kahden alaikäisen lapsen isä. Lapsista toinen oli Espanjan ja toinen Puolan kansalainen. Kantaja oli lasten yksinhuoltaja, ja lapset olivat aina asuneet Espanjassa. Toisessa asiassa (tuomio CS, C-304/14) kyseessä ollut henkilö oli sellaisen lapsen äiti, joka oli Britannian kansalainen, joka asui hänen kanssaan Isossa-Britanniassa ja jonka yksinhuoltaja kyseinen henkilö oli.

Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja) ja Upper Tribunal (ylioikeus, Yhdistynyt kuningaskunta) tiedustelivat unionin tuomioistuimelta, saattoiko pelkkä rikosrekisterin

---

²⁷ Kyseinen tuomio on esitetty vuoden 2014 vuosikertomuksessa, s. 37.

olemassaolo oikeuttaa epäämään oleskeluluvan sellaisen kolmannen valtion kansalaiselta, joka on unionin kansalaisuuden omaavan alaikäisen lapsen yksinomainen huoltaja, tai karkottamaan kyseisen henkilön.

Unionin tuomioistuin totesi ensimmäiseksi, että Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annettua direktiiviä 2004/38²⁸ sovelletaan ainoastaan unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin minkä kansalaisia he ovat, sekä heidän perheenjäseniinsä. Kahdessa kyseessä olevassa asiassa ainoastaan ensimmäisen asian kantaja ja hänen puolalainen tyttärensä saattoivat täten vedota mainitun direktiivin mukaiseen oleskeluoikeuteen. Vaikka direktiiviä sovellettiin vain näistä lapsista yhden tilanteeseen, näissä kahdessa asiassa kyseessä olleet kolme lasta saattoivat sen sijaan vedota SEUT 20 artiklan ja jo heidän unionin kansalaisen asemansa perusteella tällaiseen asemaan liittyviin oikeuksiin (joihin kuuluu muun muassa oikeus liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella).

Unionin tuomioistuin muistutti tämän jälkeen, että on olemassa hyvin erityisiä tilanteita, joissa oleskeluoikeus on siitä huolimatta, ettei kolmansien maiden kansalaisten oleskeluoikeuteen liittyvää toissijaista oikeutta ole sovellettava eikä kyseinen unionin kansalainen ole käyttänyt liikkumisvapauttaan, kuitenkin myönnettävä kolmannen maan kansalaiselle, joka on kyseisen unionin kansalaisen perheenjäsen, koska tällä kansalaisella olevan unionin kansalaisuuden tehokas vaikutus jätettäisiin ottamatta huomioon, jos tällaisen epäämisen seurauksena kyseinen unionin kansalainen tosiasiallisesti joutuisi lähtemään koko unionin alueelta eikä hän siis tosiasiallisesti voisi käyttää pääosaa oikeuksista, jotka hänellä on unionin kansalaisen aseman perusteella. Unionin tuomioistuimen mukaan yhteinen tekijä, joka on ominainen edellä mainituille tilanteille, on se, että vaikka niitä säännellään säännöksillä, jotka kuuluvat ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan, eli johdetun oikeuden ulkopuolelle jäävien kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluoikeutta koskevilla säännöksillä, niillä on kuitenkin erottamaton yhteys unionin kansalaisen vapaaseen liikkuvuuteen, joka on esteenä sille, että kyseisten kansalaisten maahantulo- ja oleskeluoikeus evätään siinä jäsenvaltiossa, jossa unionin kansalainen oleskelee, jottei tätä oikeutta loukattaisi. Unionin tuomioistuin katsoi tämän johdosta, että näissä kahdessa asiassa kyseessä olleilla kolmella lapsella oli unionin kansalaisina oikeus liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella, ja kaikki tämän oikeuden rajoitukset kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan. Koska siinä tapauksessa, että vanhempina olevat kolmannen maan kansalaiset joutuvat poistumaan unionin alueelta, kyseessä olevat kaksi tilannetta voivat johtaa myös heidän lastensa poistumiseen, unionin tuomioistuimen mukaan näistä tilanteista voi aiheutua näille kolmelle lapselle se, etteivät he voi käyttää pääosaa oikeuksista, jotka heillä on unionin kansalaisen aseman perusteella. Näin ollen nämä kaksi tilannetta kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan.

Unionin tuomioistuin totesi näissä kahdessa tuomiossa myös, että SEUT 20 artiklalla ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vedota erityisesti yleisen järjestyksen ylläpitoon ja yleisen turvallisuuden turvaamiseen liittyvään poikkeukseen. Se huomautti kuitenkin, että koska kyseessä olevat kaksi tilannetta kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan, kansallisten

---

28 Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77).

tuomioistuinten on näitä tilanteita arvioidessaan otettava huomioon oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, sellaisena kuin se on vahvistettu perusoikeuskirjan 7 artiklassa, ja kyseistä artiklaa on luettava yhdessä perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdassa tunnustetun, lapsen edun huomioon ottamista koskevan velvollisuuden kanssa (tuomio Rendón Marín, C-165/14, 74–81 ja 85 kohta) (tuomio CS, C-304/14, 29–33, 36 ja 48 kohta).

[Tuomio 18.6.2020 \(suuri jaosto\), komissio v. Unkari \(järjestöjen avoimuus\) \(C-78/18, EU:C:2020:476\)](#)

Unkari antoi vuonna 2017 lain, jonka tarkoituksiksi esitettiin ulkomailta peräisin olevia lahjoituksia saavien kansalaisjärjestöjen avoimuuden varmistaminen (ulkomailta tuettujen järjestöjen avoimuudesta annettu vuoden 2017 laki nro LXXVI). Kyseisen lain mukaan järjestöjen oli rekisteröidyttävä unkarilaisissa tuomioistuimissa ”ulkomaista tukea saaviksi järjestöiksi”, jos niiden vuoden aikana muusta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta saamien lahjoitusten määrä ylitti tietyn kynnyksen. Rekisteröitymisen yhdessä järjestöjen oli myös ilmoitettava muun muassa niiden lahjoittajien nimet, joiden maksama tuki oli vähintään 500 000 Unkarin forinttia (noin 1 400 euroa), ja tuen täsmällinen määrä. Nämä tiedot julkaistiin tämän jälkeen julkisella sähköisellä alustalla, johon on maksuton pääsy. Lisäksi asianomaisten kansalaisjärjestöjen oli internetsivustoillaan ja kaikissa julkaisuissaan mainittava, että ne olivat ”ulkomaista tukea saavia järjestöjä”.

Komissio moitti Unkaria siitä, ettei tämä ole noudattanut SEUT 63 artiklan (jossa määrätään pääomien vapaasta liikkuvuudesta) ja perusoikeuskirjan 7 artiklan (yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen), 8 artiklan (henkilötietojen suoja) ja 12 artiklan (kokoontumis- ja yhdistymisvapaus) mukaisia veloitteitaan, kun se antaessaan kyseisen lain asetti tietyn kynnyksen ylittävän määrän ulkomaista tukea saaville tietynlaisille kansalaisjärjestöille tällaisia rekisteröintiin, ilmoittamiseen ja julkistamiseen liittyviä veloitteita ja säätö mahdollisuudesta määrätä seuraamuksia kyseiset veloitteet laiminlyöville järjestöille. Tämän säännösten perusteeksi Unkari mainitsi puolestaan eri tavoitteita, joiden tarkoituksena on kansalaisjärjestöjen rahoituksen avoimuuden lisääminen, yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden suojaaminen torjumalla rahanpesua, terrorismin rahoitusta ja järjestäytyneitä rikollisuutta.

Unionin tuomioistuin muistutti perusoikeuskirjan sovellettavuudesta, että kun jäsenvaltio väittää, että sen toteuttama toimenpide, jolla rajoitetaan EUT-sopimuksessa taattua perusvapautta, on oikeutettu kyseisen sopimuksen perusteella tai unionin oikeudessa tunnustetun yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi, tällaista toimenpidettä on pidettävä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna unionin oikeuden soveltamisena, joten sen on oltava sopusoinnussa perusoikeuskirjassa vahvistettujen perusoikeuksien kanssa (101 kohta).

Unionin tuomioistuin totesi käsiteltävässä asiassa, että kyseessä oleva säännöstö muodosti SEUT 63 artiklassa kielletyn pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen ja että Unkari vetosi yleistä etua koskevan pakottavan syyn ja SEUT 65 artiklassa mainittujen syiden olemassaoloon tämän rajoituksen oikeuttamiseksi. Se katsoi näin ollen, että kyseisen lain säännösten oli oltava sopusoinnussa perusoikeuskirjan kanssa ja että kyseinen vaatimus edellyttää sitä, ettei mainituilla säännöksillä rajoiteta perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja vapauksia tai jos kyseisillä säännöksillä rajoitetaan niitä, rajoituksia on voitava pitää oikeutettuina

perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrättyjen vaatimusten kannalta. Unionin tuomioistuin totesi näin, että oli tutkittava, rajoitettiin kyseisillä säännöksillä perusoikeuskirjan 7, 8 ja 12 artiklassa turvattuja oikeuksia, ja jos rajoitettiin, olivatko ne silti oikeutettuja (102–104 kohta).

[Tuomio 6.10.2020 \(suuri jaosto\), komissio v. Unkari \(korkea-asteen opetus\) \(C-66/18, EU:C:2020:792\)](#)

Komissio moitti Unkaria siitä, ettei tämä ole noudattanut palvelukaupan yleissopimuksen (jäljempänä GATS-sopimus)²⁹ XVII artiklan, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklan sekä perusoikeuskirjan 13 artiklan (taiteen ja tutkimuksen vapaus), 14 artiklan 3 kohdan (vapaus perustaa oppilaitoksia) ja 16 artiklan (elinkeinovapaus) mukaisia velvoitteitaan, koska Unkari on asettanut sen edellytykseksi, että Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat ulkomaiset korkea-asteen oppilaitokset voivat harjoittaa tutkintoon johtavaa koulutustoimintaa Unkarissa, sekä sen, että Unkarin hallitus ja asianomaisen oppilaitoksen kotipaikan valtion hallitus ovat sitoutuneet kansainväliseen sopimukseen, että sen, että mainitut oppilaitokset antavat korkea-asteen koulutusta kotipaikan valtiossa. Unkari vetosi tämän säännösten, joka merkitsi GATS-sopimuksen XVII artiklan soveltamista, oikeuttamiseksi muun muassa yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin, joilla pyritään korkea-asteen oppilaitosten petollisten toimintatapojen estämiseen ja korkealaatuisen korkea-asteen koulutuksen varmistamiseen.

Unionin tuomioistuin muistutti perusoikeuskirjan määräysten sovellettavuudesta, että perusoikeuskirjan soveltamisala määritetään jäsenvaltioiden toiminnan osalta sen 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan "silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta". Unionin tuomioistuin totesi tältä osin, että GATS-sopimus on osa unionin oikeutta. Yhtäältä on siis niin, että kun jäsenvaltiot täyttävät GATS-sopimuksesta johtuvia velvoitteita, niiden on katsottava soveltavan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Unionin tuomioistuin muistutti toisaalta, että kun jäsenvaltio väittää, että sen toteuttama toimenpide, jolla rajoitetaan EUT-sopimuksessa taattua perusvapautta, on oikeutettu unionin oikeudessa tunnustetun yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi, tällaista toimenpidettä on pidettävä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna unionin oikeuden soveltamisena, joten sen on oltava sopusoinnussa perusoikeuskirjassa vahvistettujen perusoikeuksien kanssa. Unionin tuomioistuin katsoi tämän johdosta, että riidanalaisten toimenpiteiden oli oltava perusoikeuskirjassa vahvistettujen perusoikeuksien mukaisia. Kun unionin tuomioistuin oli aiemmin todennut Unkarin vedonneen yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin kyseisten rajoitusten oikeuttamiseksi, se katsoi, että oli tutkittava, rajoitettiin kyseisillä toimenpiteillä komission mainitsemia perusoikeuksia, ja jos rajoitettiin, olivatko ne kuitenkin oikeutettuja Unkarin esittämistä syistä (212–216 kohta).

---

²⁹ Palvelukaupan yleissopimus on Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamisesta tehdyn sopimuksen liitteenä. Kyseinen WTO:n perustamissopimus allekirjoitettiin ja tämän jälkeen hyväksyttiin unionin puolesta 22.12.1994 päätöksellä 94/800/EY (EYVL 1994, L 336, s. 1). GATS-sopimuksen XVII artiklan, jonka otsikko on "Kansallinen kohtelu", 1 kappaleessa määrätään, että "palvelualoilla, jotka on kirjattu erityisten sitoumusten listaan, siinä mainituin edellytyksin ja rajoituksin, jokaisen jäsenen on myönnettävä toisen jäsenen palveluille ja palvelujen tarjoajille kaikkien palvelujen tarjoamiseen vaikuttavien toimenpiteiden osalta vähintään yhtä hyvä kohtelu kuin se myöntää omille vastaaville palveluille ja palvelujen tarjoajille".

III. Asiat, joissa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole osoittanut yhteyttä unionin oikeuteen

[Tuomio 8.5.2014, Pelckmans Turnhout \(C-483/12, EU:C:2014:304\)](#)

Pääasian oikeudenkäynnissä puutarhanhoitoalalla toimiva belgialainen yhtiö oli vaatinut, että useat sen kilpailijayhtiöt veloitetaan lopettamaan toimintatapansa pitää liikkeensä auki seitsemänä päivänä viikossa, vaikka Belgian lainsäädännössä edellytettiin liikkeen pitämistä suljettuna yhtenä päivänä viikossa. Kilpailijayhtiöt puolestaan katsoivat, että kyseessä oleva säännöstö oli unionin oikeuden vastainen.

Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Antwerpenin kauppatuomioistuin, Belgia) esitti yhtäältä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä (ks. unionin tuomioistuimen vastaus, määräys 4.10.2012, Pelckmans Turnhout, C-559/11, EU:C:2012:615) ja toisaalta perustuslaillisuutta koskevan kysymyksen Grondwettelijk Hofille (perustuslakituomioistuin, Belgia). Viimeksi mainittu päätti puolestaan kääntyä unionin tuomioistuimen puoleen. Koska riidanalaisessa säännöstössä säädettiin poikkeuksista ja koska sitä ei sovellettu kaikkiin elinkeinonharjoittajiin, perustuslakituomioistuin pohti, onko se perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa vahvistettujen yhdenvertaisuuden ja syrjintäkiellon periaatteiden mukainen. Se pyysi täten unionin tuomioistuinta tulkitsemaan mainittuja artikloita yhdessä perusoikeuskirjan 15 artiklan (ammattilinen vapaus ja oikeus tehdä työtä) ja 16 artiklan (elinkeinovapaus) sekä SEUT 34–SEUT 36 artiklan (tavaroiden vapaa liikkuvuus) ja SEUT 56 ja SEUT 57 artiklan (palvelujen tarjoamisen vapaus) kanssa.

Unionin tuomioistuin puolestaan katsoi, ettei se ollut asiassa toimivaltainen tulkitsemaan mainittuja perusoikeuskirjan määräyksiä. Se muistutti tästä ensinnäkin, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan c alakohdan mukaan ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä. Tällaisen selostuksen samoin kuin asiaa koskevista tosiseikoista työjärjestyksen 94 artiklan a alakohdan nojalla esitettävän yhteenvedon perusteella unionin tuomioistuimen on voitava tarkastaa paitsi ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen myös toimivaltansa vastata esitettyyn kysymykseen. Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin totesi, että ennakkoratkaisupyynnössä ei ollut mitään konkreettista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että pääasiassa kyseessä oleva oikeudellinen tilanne kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan, mikä on tarpeellinen edellytys, jotta jäsenvaltio voi pyytää perusoikeuskirjan tulkintaa. Unionin tuomioistuin katsoi, että ennakkoratkaisupyynnössä ei osoitettu mitenkään, että oikeusriidalla olisi yhteys johonkin niistä tilanteista, joita ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemassa perussopimuksen määräyksissä tarkoitetaan (16, 20, 22, 23, 26 ja 27 kohta sekä tuomiolauselma).

Määräys 15.5.2019, Corte dei Conti ym. (C-789/18 ja C-790/18, ei julkaistu, EU:C:2019:417)

Pääasiat koskivat kahta Corte dei Contin (tilintarkastustuomioistuin, Italia) tuomaria, jotka saivat tuomarinpalkkansa lisäksi korvauksia aikaisemmasta valtion laitoksen palveluksessa tehdystä työstä. Heidän tuomarinpalkkaansa oli alennettu, koska tämä palkka laskettuna yhteen näiden korvausten kanssa ylitti kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä säädetyn ylärajan.

Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia), jonka käsiteltäväksi nämä oikeusriidat oli saatettu, tiedusteli, oliko tällainen säännöstö yhteensopiva EU-sopimuksen ja EUT-sopimuksen useiden määräysten, perusoikeuskirjan 15 artiklan (ammattillinen vapaus ja oikeus tehdä töitä), 20 artiklan (yhdenvertaisuus lain edessä), 21 artiklan (syrjintäkielto) ja 31 artiklan (oikeudenmukaiset ja kohtuulliset työolot ja työehdot) sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin 3, 5–7, 10 ja 15 periaatteen kanssa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi, ettei ole poissuljettua, että muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin voitaisiin soveltaa tätä kansallista säännöstöä työsuhteissa, jotka eivät sisällä julkisen vallan käyttöä.

Unionin tuomioistuin muistutti muun muassa työjärjestyksensä 94 artiklassa säädetystä ennakkoratkaisupyynnöjen sisältövaatimuksista ja totesi aluksi, että pääasian kaikki osatekijät vaikuttavat rajoittuvan yhden jäsenvaltion sisälle. Unionin tuomioistuin katsoi tämän jälkeen, ettei SEUT 45 artiklalla voitu antaa oikeuksia pääasian kantajille, koska tätä määräystä ei sovelleta julkishallinnon toimiin tai toimintaan, jolla ei ole mitään liityntää unionin oikeudessa tarkoitettuihin tilanteisiin ja jonka kaikki osatekijät rajoittuvat yhden ainoan jäsenvaltion sisälle. Se totesi, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ollut maininnut, miltä osin pääasioilla on niiden puhtaasti sisäisestä luonteesta huolimatta sellainen liittymä työntekijöiden liikkumisvapautta koskeviin EUT-sopimuksen määräyksiin, joka tekee ennakkoratkaisuna pyydetyn tulkinnan välttämättömäksi kyseisten oikeusriitojen ratkaisemiselle, ja katsoi myös, ettei tämä sama ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ollut myöskään täsmentänyt perusteita, jotka olivat saaneet sen tiedustelemaan EU-sopimuksen ja EUT-sopimuksen määräysten sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden tulkintaa, eikä sitä liittymää, jonka se totesi näiden määräysten ja periaatteiden sekä sen käsiteltäväksi saatettuihin oikeusriitoihin sovellettavan kansallisen lainsäädännön välillä olevan.

Viimein ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitetuista perusoikeuskirjan säännöksistä on todettava unionin tuomioistuimen palauttaneen mieliin vakiintuneen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan silloin, kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa. Koska SEUT 45 artiklaa ja muita ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettuja määräyksiä ja säännöksiä ei täten voitu soveltaa, unionin tuomioistuin päätteli tästä, etteivät kyseiset oikeusriidat koske kansallista säännöstöä, jolla sovelletaan perusoikeuskirjan 51 artiklassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeutta, ja jätti näin ennakkoratkaisupyynnöt tutkimatta (17–22, 24 ja 26–30 kohta sekä määräysosa).

[Määräys 30.4.2020, Marvik Pastrogor ja Rodes - 08 \(C-818/19 ja C-878/19, ei julkaistu, EU:C:2020:314\)](#)

Pääasioissa kaksi bulgariaalaista uusiutuvan energian tuottajayhtiötä oli nostanut kanteen Bulgarian valtiota vastaan saadakseen energian tuottamisesta uusiutuvista lähteistä kannetun veron palautetuksi. Bulgarian perustuslakituomioistuin oli nimittäin todennut mainitusta verosta säätävän lain perustuslain vastaiseksi. Kanteidensa tueksi kantajat vetosivat siihen, että kyseinen vero oli kannettu vastoin unionin oikeutta ja etenkin vastoin direktiiviä 2009/28/30 sekä perusoikeuskirjan 16 artiklaa (elinkeinovapaus) ja 17 artiklaa (omistusoikeus).

Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet eli Varhoven kasatsionen sad (ylin tuomioistuin, Bulgaria) asiassa Marvik Pastrogor (C-818/19) ja Sofiyski Rayonen sad (Sofian piirituomioistuin, Bulgaria) asiassa Rodes – 08 (C-878/19) totesivat, että Bulgarian perustuslakituomioistuin oli pelkästään tutkinut mainitun veron perustuslainmukaisuuden eikä sen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, ja tiedustelivat siis unionin tuomioistuimelta sitä, oliko unionin oikeutta tulkittava niin, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jolla otetaan käyttöön energian tuottamisesta uusiutuvista lähteistä kannettava vero.

Unionin tuomioistuin totesi aluksi direktiivin 2009/28 tulkinnasta yhtäältä, ettei direktiivin säännöksissä kielletä jäsenvaltioita ottamasta käyttöön energian tuottamisesta uusiutuvista lähteistä kannettavaa veroa. Se totesi toisaalta, ettei tätä direktiiviä, joka ei ole jäsenvaltioiden verosäännösten lähentämistä koskeva toimi, voida soveltaa kansalliseen säännöstöön, jolla otetaan käyttöön tällainen vero.

Unionin tuomioistuin muistutti tämän jälkeen perusoikeuskirjan tulkinnasta, että sen määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on nimittäin niin, että unionin oikeusjärjestyksessä taattuja perusoikeuksia voidaan soveltaa kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin mutta ei muihin tilanteisiin. Silloin, kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuin ei näin ollen ole toimivaltaisen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa. Unionin tuomioistuin täsmensi täten, että perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan soveltaminen pääasioihin voidaan todeta ainoastaan, jos ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten mainitsemien muiden unionin oikeuden määräysten ja säännösten kuin perusoikeuskirjan määräysten soveltaminen pääasioihin voidaan todeta. Käsiteltävissä asioissa kyseessä olevat tilanteet ovat ensinnäkin puhtaasti kansallisia, sillä niihin ei liity mitään rajat ylittävää osatekijää. Toiseksi on todettu, ettei direktiiviä 2009/28 voida soveltaa kyseessä olevaan säännöstöön. Koska ennakkoratkaisupyynnöissä ei ole mitään muuta mainintaa muusta unionin oikeuden toimesta, joka kyseisellä säännöstöllä pantaisiin täytäntöön, unionin tuomioistuin totesi näin ollen, ettei Bulgarian tasavallan voida katsoa soveltaneen perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeutta. Unionin tuomioistuin totesi täten, ettei sillä selvästi ole toimivaltaa vastata ennakkoratkaisukysymyksiin siltä osin kuin ne koskevat perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan tulkintaa (45, 50–53, 55–58 ja 60 kohta sekä määräysosan 2 kohta).

---

30 Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta 23.4.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY (EUVL 2009, L 140, s. 16).